

JEŽIŠ SA ŠTYRIDSATŤ DNÍ POSTÍ NA PÚŠTI A JE VYSTAVENÝ POKUŠENIAM

biblický komentár otca Alberta Maggi, OSM, zdroj: www.studibiblici.it, videozáznam [TU](#)

Mt 4, 1-11

Duch vyviedol Ježiša na púšť, aby ho diabol pokúšal. A keď sa štyridsať dní a štyridsať nocí postil, napokon vyhladol.

Tu pristúpil pokušiteľ a povedal mu: „Ak si Boží Syn, povedz, nech sa z týchto kameňov stanú chleby.“

On odvetil: „Napísané je: ‚Nielen z chleba žije človek, ale z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst.‘“

Potom ho diabol vzal do svätého mesta, postavil ho na vrchol chrámu a vravel mu: „Ak si Boží Syn, vrhni sa dolu, veď je napísané: ‚Svojim anjelom dá príkaz o tebe a vezmú ťa na ruky, aby si si neuderil nohu o kameň.‘“

Ježiš mu povedal: „Ale je aj napísané: ‚Nebudeš pokúšať Pána, svojho Boha.‘“

A zasa ho diabol vzal na veľmi vysoký vrch, ukázal mu všetky kráľovstvá sveta a ich slávu a vravel mu: „Toto všetko ti dám, ak padneš predomnou a budeš sa mi klaňať.“ Vtedy mu Ježiš povedal: „Odíď, satan, lebo je napísané: ‚Pánovi, svojmu Bohu, sa budeš klaňať a jedine jemu budeš slúžiť.‘“

Tu ho diabol opustil a prišli anjeli a poslúhovali mu.

Prvá pôstna nedeľa začína Matúšovým evanjeliom, v ktorom nám predstavuje Kristove pokušenia. Sú to tri pokušenia. Číslo tri znamená niečo čo je úplné, čo je definitívne. To čo teraz budeme čítať nie je udalosťou z Ježišovho života, evanjelista nám chce poukázať, že Ježiš bol po celý život vystavený týmto pokušeniam, či zvädzaniam.

Pozrime sa ale, čo nám hovorí evanjelista. *“Duch vyviedol Ježiša na púšť, aby ho diabol pokúšal”*. Evanjelista v tejto epizóde nadväzuje na predchádzajúcu udalosť, ktorou je Ježišov krst, kde Ježiš dostal Otcovho Ducha, Otec ho uznáva za svojho syna, pretože Ježiš prejavuje svoju túžbu, svoj záväzok sprítomniť Ho (Otca) ako lásku voči ľudstvu. Tento záväzok má za následok to, že Duch vedie Ježiša na púšť. Výraz “púšť” pripomína najmenej tri veci:

- **exodus**, vyslobodenie ľudstva z egyptského otroctva;
- počas tohto putovania Boh vystavil svoj ľud **obdobiu pokušení a skúšok**;
- púšť je taktiež miestom, **kde sa schádzali všetci tí, ktorí chceli získať moc**, prostredníctvom vzbúr a povstaní

“Aby ho diabol pokúšal”. Sloveso “pokúšať” je v evanjeliu aplikované na farizejov, saducejov, zákonníkov v rozpore s Ježišom, a Ježiš na všetky tieto pokušenia, farizejov, saducejov, zákonníkov, odpovedá citáciami z písma, presne ako nám to tu naznačuje evanjelista. Výraz “pokušenie” má negatívny význam; diabol ale v skutočnosti – ako neskôr uvidíme – nepokúša Ježiša, aby sa dopustil niečoho negatívneho, hriechnych činov. Nič podobné.

Diabol sa nepredstavuje ako nepriateľ, ako Ježišov rival, ale ako jeho spojenec, ktorý mu chce pomôcť uskutočniť jeho program. Mali by sme teda hovoriť nie o pokušeniach, ale o diablovom zvädzaní. V celom Matúšovom evanjeliu sa diabol objavuje iba v tomto príbehu.

„A keď sa štyridsať dní a štyridsať nocí postil“, evanjelista si dáva záležať na tom, aby podčiarkol, že Ježišov pôst nebol náboženský pôst, ktorý mal za cieľ odpustenie a náklonnosť Pána. Náboženský pôst začínal na svitaní a končil západom slnka; a keďže evanjelista zdôrazňuje, že sa postil štyridsať dní a nocí, znamená to, že nejde o náboženský pôst.

Je to taká istá skúška sily, akú podstúpil Mojžiš, skôr než mu boli odovzdané dosky zmluvy. *“Tu pristúpil pokušiteľ a povedal mu: «Ak si Boží Syn»”*. Pokušiteľ nepochybňuje Ježišovo božské synovstvo, ktoré bolo pri krste potvrdené Otcom, keď povedal: “Ty si môj syn”, tento pokušiteľov výraz *“Ak si Boží Syn”* teda nevyjadruje pochybnosť, ale znamená “keďže si Božím synom”, keďže si Božím synom, použi svoje schopnosti v tvoj prospech.

«Nech sa z týchto kameňov stanú chleby». Prvé pokušenie – použiť svoje schopnosti vo svoj prospech. Ježiš ale nepoužíva svoje schopnosti vo svoj prospech, ale v prospech druhých. Ježiš sa stane chlebom pre druhých. A tak Ježiš odpovedá: **„Napísané je: „Nielen z chleba žije človek, ale z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst.““**

Tieto tri pokušenia pripomínajú tri epizódy z knihy Exodus, tri skúšky, ktorým Boh vystavil svoj ľud na púšti, a toto prvé pokušenie je skúškou manny. Čo nám chce Ježiš povedať citovaním knihy Dt 8,3 ? Tak ako otcovia na púšti, počúvaním slova, boli nasýtení mannou, tak aj nový ľud, nové Ježišovo oslobodenie, bude nasýtené počúvaním jeho slova.

Ježiš teda nekoná zázračné gesto, aby nasýtil svoj vlastný hlad, ale jeho slovo bude pomocou pre tých, ktorí ho prijímajú a nasledujú, aby zdieľali svoj chlieb s hladnými.

„Potom ho diabol vzal do svätého mesta“, čiže do Jeruzalema, **„postavil ho na vrchol chrámu“**. Prečo tento detail? Pretože v istom apokryfe, Štvrtej knihe Ezdrášovej, sa predpokladalo, že mesiáš, ktorého nikto nepoznal, by sa mal odrazu prejavíť svojim zjavením na najvyššom bode chrámu, na kupole. Ľud to tak očakáva. A tak diabol, ktorý sa predstavuje ako Ježišov pomocník, hovorí: „Urob to, čo ľud očakáva, po čom ľud túži, ba čosi aj pridaj“.

A po druhý krát hovorí: **«Ak si Boží Syn»**, čiže **“keďže si Božím synom”**, **“vrhni sa dolu”**, ukáž sa teda tam, kde to ľud očakáva, v najvyššom bode chrámu, ale pridaj kus neobyčajnej sily, ktorá im dokáže, že ty si naozaj Božím synom. **“Vrhni sa dolu”**, a nasledovne diabol cituje žal. Týmto slovným duelom prostredníctvom citácií z písma nám chce evanjelista naznačiť, že nám nerozpráva skutočnú udalosť z Ježišovho života, ale že Ježišovi po celý život protirečili farizeji, zákonníci a starší, pretože si myslia, že majú písmo po svojom boku, aby tak mohli zastaviť a zakázať Ježišovu činnosť.

Cituje Ž 91, 11-12, **“«Svojim anjelom dá príkaz... »**, čím vzdoruje Pánovi.

Toto pokušenie neskôr počujeme z úst veľkňazov, zákonníkov a starších, v okamihu Ježišovho ukrižovania **“Ak si Boží Syn”**, keďže si Božím synom, **“zostúp z križa”**, čiže prejav sa ako Boh moci. Ježiš odpovedal: **“Ale je aj napísané: „Nebudeš pokúšať Pána, svojho Boha“**.

Aj toto je úryvok z Písma, Dt 6, 16, a je jedným z pokušení ľudu na púšti, keď sa ľud pýta „Je Jahve uprostred nás, áno či nie?“ Ľud teda spochybnil Pánovu prítomnosť. Ježiš však Otcovi plne dôveruje a nepotrebuje vzývať neobyčajné vonkajšie zásahy, ktoré by túto dôveru potvrdili.

„A zasa“, a tu preklad nie je presný, pretože tu hovorí, **„A zasa ho diabol vzal na veľmi vysoký vrch“**, ešte nikdy ho tam nevzal, takže to nemôže byť preložené ako „A zasa“. Grécky výraz treba presne preložiť ako „tento krát“. Toto pokušenie je odlišné od predchádzajúcich, ktoré začínali tvrdením „Keďže si Božím synom“, ak si Božím synom, a teda máš schopnosti a moc byť Božím synom, do tohto pokušenia diabol nezaťahuje božské synovstvo, pretože toto pokušenie je vhodné pre každého človeka.

Čiže **„Tento krát ho diabol vzal na veľmi vysoký vrch“**. Prečo na veľmi vysoký vrch? V dávnej minulosti bol vrch sídlom bohov a naznačoval božské postavenie. Diabol teda Ježišovi ponúka možnosť mať božské postavenie. Treba pripomenúť, že v tej dobe každý, kto mal moc, mal božské postavenie. Faraón bol Bohom, cisár bol Božím synom. Čiže všetci, čo mali moc, mali božské postavenie, a diabol ponúka Ježišovi božské postavenie. Ako?

„Ukázal mu všetky kráľovstvá sveta a ich slávu“, čiže ich bohatstvo, **„a vavel mu: «Toto všetko ti dám, ak padneš predomnou a budeš sa mi klaňať»“**. Čiže diabol ponúka Ježišovi božské postavenie, ak sa bude klaňať moci, ktorou môže ovládnuť svet. **„Vtedy mu Ježiš povedal: «Odíď, satan!»** Nazýva ho Satan, po hebrejsky. Evanjelista nám naznačuje, že tieto pokušenia pre Ježiša vychádzajú z jeho ľudu. **„Lebo je napísané: „Pánovi, svojmu Bohu, sa budeš klaňať a jedine jemu budeš slúžiť““**. Aj tento krát ide o citáciu z písma, kniha Dt 6, 13, kde Pán vystríha svoj ľud pred nebezpečenstvom modlárstva pri vstupe do Kanaánu.

Pre Ježiša moc znamená modlárstvo. Ježiš je synom Boha lásky, ktorý sa prejavuje prostredníctvom služby, kým diabol je obrazom moci, ktorá ovláda ľudí. **„Tu ho diabol opustil a prišli anjeli a poslúhovali mu“**. Ježiš získava ochranu anjelov odmietnutím pokušenia.

Ako sme už povedali na začiatku, tieto Ježišove pokušenia nie sú osamelou epizódou jeho života, ale evanjelista nám tu naznačuje všetko to, čo sa udeje počas celého Ježišovho života, že bude neustále zvädzaný prevziať moc do svojich rúk, pretože to ľud od neho očakával.

A keď si ľud uvedomí, že Ježiš nie je mesiášom moci, odmietne ho a zabije ho.

Preklad: Zuzana Černá